

KOLEKTUVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DŽD TARYBOS ORGANAS

1960 m.

birželio

19 d.

Sekmadienis

Nr. 50 (1137)

KAINA 15 KAP.

Eina nuo 1948 m.

Atgaivinant liaudies tradicijas

Jau praeitais metais mūsų rajone šventose Joninėse buvo atgaivintos senosios tradicijos: paparcio žiedo ieškojimas, vainikų plukdymas, laužai, liaudies žaidimai.

Mūsų laikais šios senosios tradicijos įgauna naują socialistinį turinį. Jos jau yra nustojusios savo prietarų. Jau nimas plukdo vainikus ne tikėdamas kažkokiais burtais, o vien norėdamas pasilinksinti. Nerisime šlandien tokio, kuris tikėtų paparcio žiedo magiškąją jėgą.

Gilioje senovėje prie laužų skambėdavo senelių kanklės, jaunimas klausydavosi jų pasakojimų apie praeitį, garbingus žygius. Šią gražią senosios ir jaunosios kartos susitikimo prie laužo tradiciją reikia vystyti toliau. Pas mus yra daug senyvo amžiaus žmonių, mokančių įdomiai pasakoti apie sunkią savo praeitį, apie liaudies kovą dėl geresnio gyvenimo. Jėgu mes juos pasikviesime prie

Joninių laužų, jų suidomumui pasiklausys jaunimas ir daug ko pasimokys. Prie laužų reikėtų pasikviesti ir senus revoliucionierius. Jie galėtų papasakoti apie savo pagrindinį darbą, apie tai, kaip buržuazijos valdymo metais Joninių naktį vykdavo slapti komunistų susirinkimai, pasitarimai ir kt. Praėjusiais metais Joninių šventė buvo praves-ta rajono centre. Aišku, kad į šventę negalėjo atvykti visi rajono darbo žmonės. Šiais metais Joninių šventės, kuri bus švenčiama birželio 23 d., tradicines apeigas numatoma organizuoti Anykščiuose, ant Vorutos piliakalnio, prie Rubikių ežero, Svėdasuose, Žaliojoje ir kitose rajono vietovėse. Tai visi rajono gyventojai galės praleisti nuotakingą naktį prie liepsnojančių laužų.

Joninės — tai tikra gamtos šventė, todėl norėtusi, kad šios šventės proga papuoštume mus supančią gamtą.

Mūsų merginų pareiga, kad prie kiekvieno namo būtų gražus gėlių darželis. Gražus gėlių darželis, gražiai sutvarkytas kiemas — tai puikus įrodymas, kad sodybos šelmininkės turi darbščias rankas ir gerą skonį.

Tegul tradicinėje Joninių šventėje dar dar-niau skamba dainos, muzika, juokas!

Gula platūs pradalgiai

Iš vakaro brigadininkas Vladas Dominas apžiūrėjo daugiamečių žolių plotus. Trašūs, vietomis net sugulę dobilai žydėjo visame 65 hektarų lauke.

— Laikas plauti, — nusprendė jis ir keleliu pasuko į kolūkiečių Juozo Zvirblio ir Vlado Kavalūno namus.

— Na, kaip? Išpustyti dalgeliai? — pasiteiravo brigadininkas.

— Net trys šienapio-vės paruoštos. Pasispausim, ir per ketvertą dienų gulės pradalgiuose visos daugiamečės žolės, — atsakė J. Zvirblis.

Brigadininkas juo neabejojo. Kelinti metal J. Zvirblis vairuoja šie-

LLKJS CK pereinamoji Raudonoji vėliava Anykščių rajonui

Džiugiais darbo laimėjimais patinka savo šventę — Tarybinio jaunimo dieną Anykščių rajono kolūkinio kaimo jaunieji žemdirbiai. Kolūkių gyvulininkystės fermose ir laukuose kiekvieną dieną jaunimas atkakliai kovoja už naujus mėsos ir pieno centnerius, už būsimą gausų derlių, už sėkmingą prisilmtų socialistinių įsipareigojimų įvykdymą. O šių metų rajono komjaunuolių ir jaunuolių įsipareigojimai tikrai verti pasididžiavimo: vien tik jų jėgomis rajone numatoma išauginti daugiau kaip 7000 veršelių, 10000 bekonių, iš 500 ha ploto prižiūrimų kukurūzų gauti po 500—600 cnt iš hektaro žaliosios masės. Per šių metų penkis mėnesius Anykščių rajono jaunimas fermose išaugino ir valstybei pardavė 2165 bekonus, pasiekė, kad kiekvieną parą jaunuolių prižiūrimi veršeliai priauga po 550—600 gramų. Jaunosios kolūkių karvių melžėjos raportavo, kad iki birželio mėn. 1 d. jos jau primelžė daugiau kaip po 900 kg pieno iš kiekvienos prižiūrimos karvės. Jaunieji gyvulininkystės darbuotojai ir žemdirbiai šiais metais į rajono komjaunimo taupyklę įnešė 21 tūkstantį rublių. Net 35 jaunuoliai ir merginos šiais metais su komjaunimo keliai-

plais išėjo dirbti į gyvulininkystės fermas, o iki metų pabaigos į kolūkinę gamybą įsijungs dar apie 65 komjaunuoliai.

Praėjusį antradienį rajono jaunieji kolūkiečiai, mechanizatoriai, klauininkės ir melžėjos, kukurūzų augintojai susirinko į miesto Kultūros namų salę. Čia įvyko bendras komjaunimo rajono aktyvo ir jaunųjų žemdirbių pasitarimas, kuriame pranešimą apie rajono komjaunuolių ir jaunuolių prisilmtų socialistinių įsipareigojimų vykdymą skaitė LKP rajono komiteto sekretorius V. Lukoševičius. Pasitarime dalyvavęs LLKJS CK sekretorius B. Ciurkovas pasveikino jaunuosius kolūkiečius, sėkmingai vykdančius socialistinius įsipareigojimus, ir komjaunimo rajono komiteto sekretoriui Ed. Slaučiūnui įteikė LLKJS CK pereinamąją Raudonąją vėliavą, kuri paskirta Anykščių rajono komjaunimo organizacijai už šaunų darbą kolūkinės gamybos baruose. LLKJS rajono komiteto biuro nutarimu ši pereinamoji vėliava kiekvieną mėnesį bus įteikiama tai kolūkio pirminėi komjaunimo organizacijai, kuri pasieks geriausių rezultatų socialistiniame lenktyniavime.

Z. Mikšys

Ankstyvo siloso gamyba baigta

Prie Zdanovo vardo kolūkio karvių fermos rieda pilnutėliai žalios žolės vežimai. Iš antros brigados atlekė sunkvežimis. Siuportelėjo kalną žalios masės prie siloso duobės ir vėl nudulėjo per lauką.

Kaip įprasta matyti, prie silosavimo duobės visada burzgia traktoriai, užla siloso kapoklė. Bet čia viso to nėra. Pirmą kartą kolūkyje gaminamas ankstyvasis silosas iš nesmulkintos žolės. Stai ką apie tai papasakojo kolūkio pirmininkas drg. Blažys:

— Dirbant man „Pergalės“ kolūkyje agronomu, eilę metų taip gaminom ankstyvąjį silosą. Išsilaiko lygiai taip gerai, kaip ir susmulkintas. Tačiau jo savi-kaina jau žymiai pigesnė. Traktorių, kuris sukutų siloso kapoklę, panaudojame kitiems darbams.

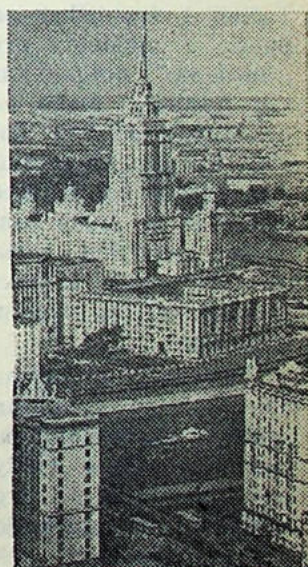
— O daug bus pagaminta ankstyvojo siloso?

— Virš 80 tonų, — sako pirmininkas. — Pas mus nuo žiemos buvo truputis išgedusių kviečių. Jų neišarėm,

bet palikom silosavimui kartu su įvairiomis žolėmis. Apskaičiavome, kad kiekvienai karvei pagaminsim po vieną toną ankstyvojo siloso.

Duobė vis pilnėja ir pilnėja žalios masės. Zdanoviečiai pirmieji baigė ankstyvojo siloso gamybą.

C. Berčiūnas

Maskva šiandien. Valzdas į didingus „Ukrainos“ viešbučio rūmus ir naujus gyvenamus namus. N. Granovskio (TASS) nuotr.

NAIKINA PIKTŽOLES

— Piktžolės keroja daug greičiau negu kukurūzai. — sako I-osios laukininkystės brigados brigadininkas J. Dukšta.

Todėl piktžolės „Levaniškio“ kolūkio kukurūzų pasėliuose pradėtos naikinti tuoj pat po ku-

kurūzų sėjos. Kolūkiečiai Juozas Krikštaponis ir Vytautas Keraitis I-oje laukininkystės brigadoje jau po du kartus nuakėjo visus 14 ha kukurūzų. Netrukus čia bus pradėtas jų tarpueilių pu-
renimas. A. Užkurėlis

TSKP CK liepos Plenumą sutinkant

Naujo tipo atramos

Anykščių statybos-montavimo valdybos gelžbetoninių atramų gamykla — jauna įmonė. Bet joje sėkmingai įgyvendinami gamybos planai, tobulinami įrenginiai ir technologiniai procesai. Pagamintos atramos turi didelę paklausą elektrifikuojant kolūkius ir įmones. Aukštos įtampos gelžbetoniniai stulpai nuvedė elektros laidus į Zdanovo vardo, „Paryžiaus Komunos“ kolūkius, į naująjį „Spartako“ veltinių fabriką. Jie išsiriavo Dusetų ir Zarasų rajonuose.

Slomis dienomis statybos-montavimo valdybos darbininkai pradėjo įsisavinti naujo tipo gelžbetoninių atramų gamybą. Šios atramos pasižymės lengvumu ir didesniu atsparumu. Kiekvienos jų gamybai bus sunaudojama 65 kilogramais medžiagų mažiau, negu senojo tipo atramos.

P. Kazlauskas ir Br. Kuprionio vadovaujamos brigados jau pagamino pirmąsias dešimtis naujų atramų. Ši mėnesį gamykla išleis 250 atramų. Iki TSKP CK liepos Plenumo atidarymo dienos jų bus pagaminta apie keturis šimtus.

V. Barkūnas

Maskva. Šiuo metu Visasąjunginę liaudies ūkio laimėjimų parodą aplanko daug ekskursantų. Paviljonų darbuotojai paruošė daug įdomių ekspozicijų, patraukiančių įvairių profesijų parodos lankytojų dėmesį.

Nuotraukoje: mašinų statybos paviljono atviroje alkštelėje lankytojai apžiūri naujų modelių traktorių.

V. Sobolevo ir V. Jegorovo (TASS) nuotr.

Rajono DŽDT deputatų žiniai

Birželio mėn. 21 d. 12 val. Anykščiuose kino „Pergalė“ salėje įvyks rajono DŽDT IX sesija. Sesijai pateikti svarstyti šie klausimai:

1. Dėl buhalterinės apskaitos ir kontrolio-revizinio darbo pagerinimo rajono kolūkiuose.

2. Kelių, teritorijų ir gyvenviečių sutvarkymo nuolatinės komisijos ataskaita.

Rajono DŽDT vykdomasis komitetas

Novgorodo sritis. Boro-
vičo rajono tarybinio ūkio
mechanizatorius, antros
klasės šoferis, komunistas
Aleksandras Popovas, su-
žinojęs apie išymų gyvu-
lių augintoją Jaroslava
Cizą, nutarė pasekti jo pa-
vyzdžiu ir išpareigojo
vienas per 8 mėnesius nu-
penėti 3.500 kiaulių.

A. Popovas, gerai iš-
savinęs mechaniką, trak-
torininką, tekintojo profe-
sijas, pats atsiveža į fer-
mą pašarus, plauna žolę
žaliajam pašarui, atlieka
smulkų technikos remontą.
Mechanizatorius pakeltė 16
žmonių. Per kiekvieną 40
minučių visos A. Popovo
šeramos kiaulės priauga
vieną centnerį gyvo svorio.

Nuotraukoje: A.
Popovas reguliuoja plau-
namąją mašiną.

(TASS'o) nuotr.

PARTINĘ PROPAGANDĄ Į AUKŠTESNĮ LYGĮ

Siaūs mokslo metais
rajone buvo organizuo-
ta ir sėkmingai mokslo
metus baigė 45 rateliai,
seminarai, ekonominės
mokyklos, kuriuose mo-
kėsi 842 klausytojai.
Vykdydamos TSKP CK
nutarimą „Apie partinės
propagandos uždavinius
šiuruaikinėmis sąlygo-
mis“, pirminės partinės
organizacijos pradėjo
skirti didelį dėmesį tam,
kad užsiėmimai parti-
nio švietimo rateliuose,
seminaruose ir ekonomi-
nėse mokyklose vyktų
organizuotai ir aukštu
lygiu.

Nemaža propagandi-
ninkų iš tikrųjų sąžini-
gai vykdė jiems pavestą
atsakingą ir labai reikš-
mingą auklėjamąjį dar-
bą. Štai „Svyturio“ kol-
ūkyje organizuotame
partijos istorijai nagri-
nėti ratelyje mokslo me-
tų pradžioje buvo 14
klausytojų. Propagandis-
tu dirbanti drg. Kurčins-
kienė įdomiai dėstė me-
džiagą, teorinius teigi-
nius paremdavo viet-
niais faktais. Todėl čia
mokslo metų bėgyje dar
7 kolūkiečiai pareiškė
norą mokytis ratelyje, ir
mokslo metus užbaigė
21 klausytojas. Patrauk-
liai užsiėmimus semina-

re konkrečiai žemės-
ūkio ekonomikai nagri-
nėti „Levaniškio“ kol-
ūkyje pravedavo pro-
pagandistas drg. Balčiū-
nas. Jo iniciatyva visi
seminaro klausytojai bu-
vo išvykę į kaimyninį
„Vienybės“ kolūkį, kur
susipažino su šio kolūkio
ekonominiais rodikliais.
Kolūkyje buvo organi-

Partijos GYVENIMAS

zuota ekonominė konfe-
rencija, kurios metu se-
minaro klausytojai pa-
gilino savo žinias.

Partijos rajono komi-
teto biuras, svarstyda-
mas mokslo metų rezul-
tatus partinio švietimo
sistemoje, už sąžiningą
propagandinį darbą 14-
kal propagandistui parei-
škė padėką, jų tarpe
„Ateities“ kolūkio parti-
jos istorijai nagrinėti ra-
telio propagandistui drg.
Aukštuoliui, seminaro
marksistinės filosofijos
klausimams nagrinėti
rajono ligoninėje propa-
gandistei drg. Žižienei,
„Spartako“ fabriko po-
litmokyklos propagan-
distui drg. K. Pulkau-
ninkui, ratelio politeko-
nomijai studijuoti Anykš-

čių I-je septynmetėje
mokykloje propagandis-
tei N. Varaškaitei ir ki-
tiems.

Kartu su tuo LKP
rajono komiteto biuras
pasiūlė visoms rajono
partinėms organizaci-
joms apsvarstyti moks-
lo metų rezultatus ir nu-
matyti priemones parti-
nei propagandai gyven-

tojų tarpe pagerinti.
Šiuo metu partinėse or-
ganizacijose vyksta su-
sivienijimai, kuriuose ko-
munistai svarsto, kaip
vykdomas TSKP CK nu-
tarimas „Apie partinės
propagandos uždavinius
šiuruaikinėmis sąlygo-
mis“, siūlo mokymosi
formas naujiems partinio
švietimo mokslo me-
tams. „Punktuko“ kolūkio
partinė organizacija
nutarė organizuoti kol-
ūkyje paskaitų ciklą,
skirtą Tarybų Lietuvos
dvidešimtmečiui. Čia bus
perskaitytos paskaitos
„Politinė ir ekonominė
darbo žmonių padėtis
buržuazijai valdant Lie-
tuvą“, „LKP vadovau-
jantis vaidmuo lietuvių
liaudies kovoje prieš fa-

šistinę diktatūrą ir vo-
kiškuosius okupantus“,
„Tarybų Lietuvos darbo
žmonių laimėjimai įgy-
vendinant TSKP XXI
suvažiavimo nutarimus“
ir kt. „Spartako“ fabri-
ko komunistai numato
organizuoti ekskursiją į
Kauno IX fortą. Naujų
auklėjamojo darbo for-
mų organizavimu turė-
tų susirūpinti
ir kitos kol-
ūkių bei imo-
nių partinės
organizacijos.

Svarstant mokslo
metų rezultatus, reikia
kruopščiai išnagrinėti
ir apibendrinti išeltą
pagal programas me-
džiagą, patikrinti, ko-

kią naudą kiekvienam
klausytojui davė moky-
masis, pasitarti su klau-
sytojais, kaip geriau
organizuoti mokymąsi
ateinančiais mokslo me-
tais.

Teisingai daro tos
partinės organizacijos,
kurios savo susirinki-
muose kruopščiai išana-
lizuoja partinės propa-
gandos gerinimo gyven-
tojų tarpe padėtį, nu-
mato konkrečias prie-
mones esamiems trūku-
mams pašalinti, dirban-
čiųjų auklėjamajam dar-
buli sustiprinti.

A. UTKUS
LKP rajono komiteto
propagandos-agitacijos
skyriaus vedėjas

Tikrovės nepaslėpsi

Daug varguolių lietuvių, gindami nuo ba-
do, smetoninio režimo metais išvyko į Ameriką
laimės ieškoti. Tačiau dauguma jų nusivylė užjū-
rinio gyvenimu. Ypač paprastam darbo žmogui
labai sunku būna, kai ateina senatvė, pašlyja svei-
kata. Apie tai akivaizdžiai kalba ir Būtenų kai-
mo gyventojui Steponui Jakuboniui atsiųstas iš
Amerikos jo giminalčio F. J. laiškas.

Laiške rašoma: „Nekalpa sveikata tarnauja,
akys pavargsta, negalima paskaityt ar para-
šyt, kaip pirmiau galėjau. 68 metus varau.
Pas mus taip yra: nueini pas gydytoją, jis ap-
žiūri ir sako: „Eik į vaistinę“. Parašo kokį
vaistų ir sako: „Pamėgink savaitę laiko ir ma-
tyk mane“. Vėl nueini kitą savaitę, apžiūri ir
sako, kad turi eiti į ligonbutį ir nuimti pa-
veikslą vidurių ir galvos, rankų ir kojų ir
taip toliau. Didelis kainų aukštis: gydytojas —
5 doleriai, gydolės nuo 5 iki 15 ar daugiau,
ligonbutis — 25 doleriai į vieną dieną, ir nie-
ko negelbsti. Didelis išnaudojimas vargšų. Pas-
jum yra kitaip — viskas valdžios, tai gydy-
tojai ir ligonbučiai daro kitaip. Jeigu sveika-
ta tarnaus, tai noriu Lietuvą pamatyti ir visus
savo gimines...“

Karti „amerikoniškojo gyvenimo“ tikrovė, ku-
rios jokiai uždangom nepaslėpsi. Gydytis Ame-
rikoje tegali tik tas, kuris kapšus pinigų turi
prisikimšęs.

S. Vaitkus

Surdegyje skamba daina

Praėjusį šeštadienį,
į pavakarę, ėmė lašnoti
lietus, patišo keliai.
Tačiau į šventiškai pa-
puoštą aikštelę prie
„Surdegio“ kolūkio kar-
vių fermos, nieko ne-
palsydami, rinkosi kol-
ūkio gyvulių augintojai,
o su jais ir kiti kolūkie-
čiai. Čia jų laukė pasi-
ruošę valdybos nariai
su dovanomis ir savi-
veiklininkai su menine
programa.

Trumpą pranešimą
apie kolūkio gyvulinin-
kystės darbuotojų pa-
siekimus padarė valdy-
bos pirmininkas drg.
Virbalas. Jis pažymėjo,
kad surdegiečiai sėk-
mingai vykdė išparei-
gojimus pieno ir mėsos
gamyboje, o mėsos pri-
statymo valstybei planą
žymiai viršijo. Tai —
darbščių ir sumanių gy-
vulininkystės darbuoto-
jų nuopelnas.

Aldint plojimams,
drg. Virbalas įteikė do-
vanas geriausiems gy-
vulininkystės darbuoto-
jams. Jų tarpe — paukš-
tininkė U. Labakojienė,
melžėjos B. Rapšytė ir
A. Uzdrienė, kerdžius
A. Aukštuolis. Kolūkio
pirmininkas linki jiems
pasiekti dar geresnių
darbo rezultatų, kviečia
kitus darbo draugus
neatsilikti nuo pirmū-
nų.

Įteikus dovanas, pra-
dedama meninė dalis.
Ne kartą surdegiečiai
girdėjo P. Rauplio va-
dovaujamą kaimo kape-
lą. Šiandien ji koncer-
tuoja aikštelėje po atvi-
ru dangumi. Naujo jos
repertuaro klausosi tie,
kurie žemą ne visada
galėdavo ateiti į salę,
kuriems tekdavo dirbti
ir budėti fermose.

Įjungiamas magneto-
fonas su papildomu gar-
siakalbiu, ir štai pasi-
girsta linksmi kupletai.
Mes septynmetį

įvykdyt
Zadam per penkis
metus.

Ir težino tai
kiekvienas. —

Kaip pasakėm, taip
ir bus, —

visų kolūkiečių vardu
dainuoja vyrų duetas.
Jie sveikina kolūkio pir-
mūnus — melžėją Len-
čickienę, šerikus Tuske-
nį ir Tijunonį bei kitus
darbščius kolūkiečius.

Ateina eilė ir apsilėde-
liams. Pirmajai kilūva
apsilėidusiai karvių mel-
žėjai Bartusevičienėi:

Kibirai maurais
apžėlę,

Net iš tolo dvokia,
Pienas rudas, kad

net šlurpas
Nukrečia nuo tokio!

Bartusevičienė išsi-
dangino iš kolūkio, ieš-
kodama lengvos duonos:

Iškeliauo ji į svieta
Su visa šeima:

Sako — gal surasiu
vietą,

Kur dykai maitina.

Iš mikrofono pasi-
girsta Bartusevičienės
„solo“. Ji pasakoja apie
klajones beleškant „ge-
ros vietos“, kur „dirbti
nereikės, o pinigus mo-
kės“. Bet Tarybų šalyje
visur viena tvarka —
tinginių niekas neger-
bia:

Kaip tinginiui sunku.
Visiems neįtinku:

Ko ieškai, kur eini,
— Lauk, — sako, —

tinginyl!

Kliuvo ir kai kurioms
melžėjoms, kurios ne-
moka draugiškai sugy-
venti, nuolatos barasi.
Nepaliko nepamintetas
ir fermos vedėjas Jone-
lis, kuris gerai darbuo-
jasi, bet labai jau susi-
bičiuliavo su puslitrū
baltakės.

Meninė programa bu-
vo įvairi ir įdomi. Gra-
žiai sudainavo lyrinės
dainas kultūros namų
choras. Jaunuoliai galė-
jo išbandyti savo jėgas
atrakcionuose — lipant
į kartį, daužant užristo-
mis akimis puodynę,
templant virvę.

Besilinksminant su-
temo, bet elektros nu-
šviestoje aikštelėje jau-
nimas dar ilgai šoko ir

linksminosi. Po šventės
kolūkio gyvulių auginto-
jai atėjo į darbą su dar
didesne energija, pasi-
ryžę sėkmingai užbaigti
antruosius septynmečio
metus.

J. Silinis

KONKURSUI

KRAUJU PAŽENKLINTAS SUVENYRAS

Tai įvyko prieš devy-
niolika metų, antrąją
Didžiojo Tėvynės karo
dieną. Išgirdusi vienti-
są kurtinantį užimą,
Agota Keraitienė, blink-
telėjusi nebaigtą plauti
būdą, išbėgo į lauką.
Vos neslekdami liepų
viršūnių, į rytus nuskuo-
dė trys juodais kry-
žiais paženklinti naikini-
tuval. Tačiau tai, ką
Agota pamatė sekančią
sekundę, privertė ją
paskubomis padaryti
kryžiaus ženklą ir susi-
limti už galvos. Tiesiai
į ją leisdamasis artėjo
didžiulis ugnies ir juo-
dų dūmų kamuolys.

— Lėktuvas! — siau-
bo apimta, balsu sušuko
Agota.

Tą pačią akimirką
lėktuvas, nulaūžęs dvie-
jų pušų viršūnes, apsi-
vertė ore ir netoliese,
maždaug už šimto met-

rų nuo namų, trenkėsi
į žemę. Agota minutė-
lę tarytum sustingo,
laukdamą įvykstant kaž-
ko baisaus.

Tik tada, kai išsisklai-
dė dūmai, ji išdrįso
prisiartinti prie katast-
rofos vietos. Lėktuvas
buvo sudužęs. Ant ap-
degusių lėktuvo sparnų,
gulinčių kartu su di-
džiuliu propeleriu prie
išlaužytų alksnių, matė-
si raudonos penklakam-
pės žvaigždės. „Mūsų“
— pagalvojo Agota ir
apsidairė. Netoliese, prie
nubrozinto beržo ka-
mienio, atmetęs rankas
gulėjo lakūnas. Pajuo-
duslame, skausmo iš-
kreiptame veide nebesi-
matė jokių gyvybės žy-
mių. Šalia lakūno, už
keletos žingsnių, gulėjo
raudonu kryžiumi pa-
ženklinta atdara alumi-
ninė dėžutė. Agota at-

sargiai ją pakėlė, ap-
žiūrėjo iš visų pusių.
Šalia kryžiaus aiškiai
matėsi tamsiai raudonos
spalvos dėmė. „Krau-
jas“ — dingtelėjo mintis,
ir ji abiem rankom su-
spaudė dėžutę.

Nušluosčiusi skarelės
kampu kraują, Keraitie-
nė paslėpė dėžutę kiše-
nėje ir norėjo pasukti
į namus. Tačiau keistas
garsas privertė sustoti.
Ji išsiklausė. „Pomogy-
te, vody“ iš lapų šlure-
nimo išsiskyrė garsai,
sklidantieji iš už ato-
kliau gulinčios lėktuvo
uodegos.

Nugalėjusi baimę,
Agota prisilartino.

Vienas prie kito, iš-
kibę apdegusio berželio
kamieno, gulėjo du lakū-
nai. Karts nuo karto iš
apkepusių lapų veržėsi
dejonė.

(Nukelta į 4 psl.)

Literatūra ir gyvenimas

Literatūros vakaro prezidiumas

Ramunė SKUČAITĖ

Vladas MOZURIUNAS

Medžio šakos

Medis iškelia rankas į aukštį —
Geria šakos gaivia saulės šviesa.
Supa jos ir pumpurą, ir paukštį...
Saulė — auksu, rodosi, užlies jas —
Tas rankas, iškilusias į aukštį.

Tik viena — nuliūdus, pajuodavus,
Nesupuoja pumpuro, lyg vaiko.
Gal jai vėtros mirtį išdainavo,
Gal pavargo laukt šaka be laiko?

Bet pastiro ji ir pajuodavo...

Nel
Nenoriu eit per kietą gruodą,
Laukiu,
Kad tos rankos sulapotų...
Ir ilgios žiedų — kvapių, rasotų.

Aš nulašiu medžio šaką juodą,
Kad gyvoms ji saulės neužstotų!

Myliu tave, senasis Vilniau,
Kai slenka vasara lėtai,
Kai debesėliai auksavilniai
Virš bokštų supasi aukštai.
Myliu, kada ruduo vėlyvas,
Lapus nudraskęs nuo alyvos,
Juos pažeria pilies kalne
Arba ties katedra kilnia.

O kokios baltos tavo žiemos!
Kokiu jas pavadinti vardu,
Kada Neris krantinę rėmuos
Nušvinta spindinčiu ledu?
Siurena vėjas smulkų sniegą,
Namų frontone liūtas miega,
Apsirgęs sunkiai senatve. —
Jis jauną atmena tave.

Ir man tave atminti dera,
Kaip atmenam gimtus miestus.
Pasitikai mane po karo
Tu sunkiai sužeistas, rūstus.
Pavargusį dvasia ir kūnu
Mane glaudė kaip tėvas sūnų.
Aš šitą praeitį menu,
Kai tavo gatvėmis einu.

Šturpi tamsa griuvėsius gaubė,
O tavo skersgatviai senai,
Atminę didį karo siaubą,
Naktis, liepsnojusias ugnį,
Dar atsigauti negalėjo.
Ir bokšto laikrodžiai tylėjo, —
Sirdis jo buvo sužeista. —
Many kraujavo jo žaląda.

Kai vakaraisėjau iš lėto,
Į praeitį mintim skridau,
Prie seno universiteto
Aš dainiaus pėdsakus radau.
Tenai vaidenos man jo skraistė
(Vėjelis ją pagriebęs sklaistė)
Ir rankoj skrybėlė juoda,
Kokias nešiodavo tada.

Praeina metal, plytos dyla,
Nusenka vandenys Neries,
O tu, iškėlęs galvą žilą,
Naujais žmonių darbais gėries.
Aš nieko sau daugiau netrokštu,
Tik prie baltų aukštųjų bokštų
Išaudus keletą dainų,
Padėt ant tavo akmenų.

NUOŠIRDUS SUSITIKIMAS

Daug anykštėnų birželio 14-osios prievakary patraukė į Anykščių šilėlį. Čia vyko nuoširdus lietuvių rašytojų susitikimas su savo skaitytojais. Į literatūrinį vakarą, skirtą Tarybų Lietuvos dvidešimtmečiui, atvyko įmonių dirbantieji, „Anykščių šilėlio“ kolūkių žemdirbiai, Elmininkų bandymų stoties darbuotojai, mokytojai, moksleiviai. LKP rajono komiteto sekretorius drg. Vl.

Vytautas RUDOKAS

Žemė — mano planeta

Kas sudrebino žemynus
Lyg kokia pikta dvasia?
Ir iš kur tos pilkos minios
Neša saulę akyse?

Tai „Auroros“ šūviai gaudė
Niūriame rudens sklaute.
O kareivį jauną glaudė
Žemė — mano planeta.

Ejo žmonės — kovės, grūmės.
Daugel žuvo jų deja.
Revoliucinis budrumas
Juos lydėjo kovoje.

Darbininkai ir artojai
Nešė vėliavą greta.
Ir kiekvienas sau kartojo:
„Žemė — mano planeta“...

Dainą — šviesai, dainą — plienui.
Kol dar esame jauni! —
Gimė hesai ir martenai
Tų karštų širdžių ugnį.

Gimė tūkstančiai poetų,
Avangarde jų vieta:
Kad klestėtų ir gražėtų
Žemė — mano planeta.

Tiems, kur laisvės saulę nešės,
Nenuils šlovės daina:
Ten, kur krito kraujo lašas,
Dygo rožė kruvina...

Žemė, rožėm iškalšyta,
Daug daugiau negu šventa. —
Gal todėl raudonai švyti
Žemė — mano planeta.

Ir nors slausių balsios pūgos,
Žemę puoš darbšti ranka.
Tankus perkalsim į plūgus —
Nugalės karus taikai!

Kai mane į tolių tolių
Kaip strėlė neš raketa,
Aš kartosiu lyg parolį:
„Žemė — mano planeta!“

Anykščių apylinkės, anykštėnai jaučia gamtos grožį. Tačiau jie ne tiek gražia gamta didžiuojasi, kaip darbščiaisiais žmonėmis. Tai jų rankomis asfaltuojami keliai, pastatyti erdvūs gyvenamieji namai.

Šiltai sutiko anykštėnai poetą Vladą Mozūriūną, kuris pasidalino įspūdžiais apie lietuvių poetų lankymąsi Gorkyje, Oriole, apie jaudinančius susitikimus su Aleksiejevkos, Litva ir kitų vietovių žemdirbiais, auginančiais dabar brandų derlių žemėje, kurioje savo kraują pralėjo lietuviai kariai, kovodami prieš vokiškus okupantus.

— Tas Oriolo laukuose lietuvių pralietas kraujas mus amžiams surišo neišardomai draugystei su rusais, ukrainiečiais ir kitų brolišku tautų žmonėmis, — pareiškė Vl. Mozūriūnas.

Literatūrinio vakaro metu savo kūrybą skaltė poetai Vyt. Rudokas, R. Skučaitė, Vl. Mozūriūnas, rašytojas A. Baltrušas.

S. VAISNORAS

Nuotraukose: rašytojas M. Sluckis sveikina anykštėnus (viršuje); darbo žmonės klausosi rašytojų (apačioje).

KRAUJU PAŽENKLINTAS SUVENYRAS

(Atkelta iš 2 psl.)

Prilaikydama sifoną, Keraitienė nubėgo į namus. Kai sugrįžo ir šaltu gaivinančiu vandeniu pagirdė karo audros parblokštus vaikus, pradėjo rinktis kaimynai. Jie pasakojo matę, kaip vienas lėktuvas atkakliai gynėsi nuo keturių vokiečių naikintuvų. Tačiau nelygus oro mūšis pasibaigė fašistinių maivanagių pergale.

Kai Kukalskis atvažiavo arkliai nuvežti į Troškūnus sužeistųjų, Agota jau stovėjo su glėbiu pagalvių ir paklodžių. Apkamšiusi lakūnus, dar kartą atidžiai pažūrėjo į akis. „Kokie jauni, — pagalvojo Agota. — Ar besulauks jų motinos-gimdymojos?“

Dar ilgai, kol vežimas dingo už posūkio, Agota akimis lydėjo sužeistuosius. Po to lėtai parėjo į namus.

Po poros dienų, kai per kaimą nužygiavo vokiečiai, Keraitienė pasiekė kraupį žinia: pakeičiui Panevėžio ilgoninė sužeistieji lakūnai mirė.

Slinko slogūs okupacijos metai. Retkarčiais, ieškodami rekvizicijai kaulių ar tikėdamiesi surasti tarybinius partizanų, į Skauradus užsukdavo rudmarškiniai ir jų pirmieji padėjėjai — baltaraiščiai. Tačiau dažniausi svečiai buvo spekuliantai. Kartą, kai Keraitienė su kibiru rankose grįžo pamilžusi karvę, ant suolo pamatė sėdintį pagyvenusį vyrą, atidžiai apžiūrinantį dėžutę. Tą pačią...

— Kelčiame, — nepasivėlinęs pasiūlė vyras. — Duodu skarelę.

— Ech, bus — šukų. Aluminis!

Į aslą trinkelėjo kibiras. Agota šoko prie

nepažįstamojo vyriško, plėštie išplėšė dėžutę ir, atidariusi skrynį, atsargiai ją padėjo. Skrynios užraše spragtelėjo raktas ir dingo Keraitienės kišenėje.

— Šis daiktas, — Agota pirštu parodė skrynios pusę, — už skarelės ir markės neperkamas. Supranti?

— Niekaip nesuprantu, — pralemeno spekuliantėlis.

Tarybinė Armija, triuškindama vokiečius, nužygiavo į Vakarus. Pasibaigė karas. Susikūrė J. Zemaitės vardo kolūkis. Apylinkės gyventojai primiršo tą 1941 metų birželio 23 dieną įvykusį oro mūšį ir žuvusius tarybinius lakūnus. Tik Agota Keraitienė saugojo jų atminimą.

Raguvos ambulatorijos medicinos sesuo Kapturauskienė gerai pažinojo Keraitienę. Kai sulėisdavo vaistus, ši tyliai moterėlė greitai apsi-rengdavo ir, pasakiusi „ačiū“, išskubėdavo namo. Tačiau šį kartą, atlikus injekciją, Agota kažko lukuriavo, nesi-skubino išeiti.

— Norėjote ką pasakyti, — paklausė Kapturauskienė, ardydama švirkštą.

Agota prislinko arčiau ir nedrąsiai, pasverdama kiekvieną žodį, paklausė:

— Jūs partietė?

— Taip. O kas?

— Perduokit kolūkio valdybai, — kalbėjo ji. — Reikia paminklą pastatyti... Toje vietoje, kur žuvo trys tarybiniai lakūnai.

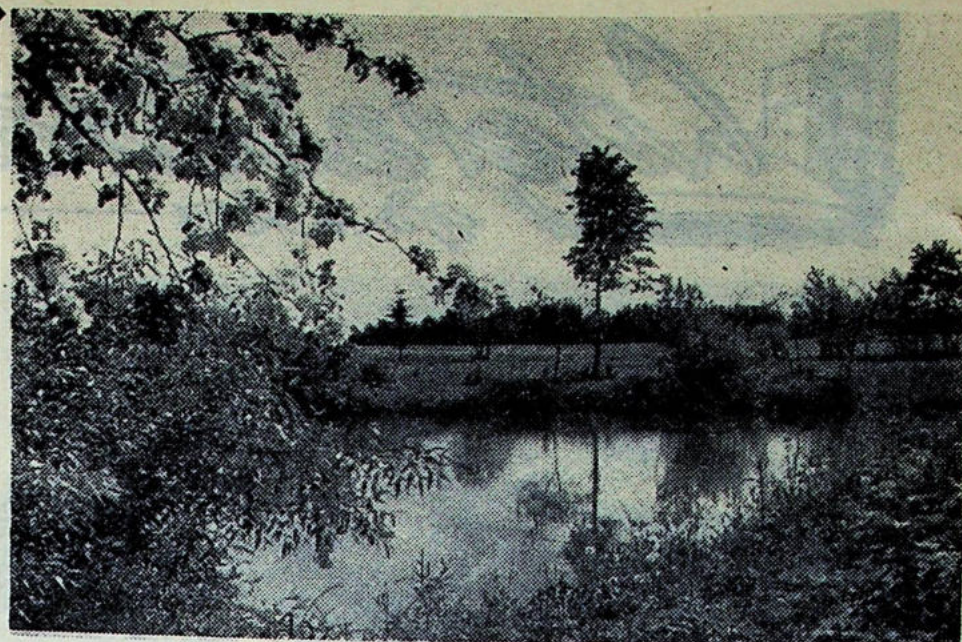
Ir Agota atpasakojo tą neužmirštamą birželio 23 dienos įvykį.

— Būtinai perduosiu kolūkio valdybai, komunistams jūsų, o kartu ir mano prašymą, — pažadėjo Kapturauskienė ir

tvirtai paspaudė Keraitienės ranką.

O dėžutė su raudonu kryžiumi, perverta stambaus kalibro kulkos, tebestovė ant knygų lentynos. Jei kada teks važiuoti per Skauradų kaimą, užsukite pas Keraitienę. Namie nerasite — nueikite prie kolūkio bandos. Ji gano gyvulius. Valandėlę bandą pasaugos kiti, o Keraitienė, parsivedus į namus, parodys tą brangųjį, krauju aplaistytą suvenyrą — nedidukę, jau beveik išblukusiu raudonu kryžiumi paženklintą dėžutę.

Vyt. JAKUSEVICIUS

Vasaros saulėj sustingo
Prūdai ir medžiai, ir žolės.

Sviečia padangė taikinga
Virš neapbrėptų tolių...

B. Melėniskio fotoetudais

Tarybų Sąjungai pateikus savo pasiūlymus

Naujieji Tarybų Sąjungos pasiūlymai visuotiniai ir visiškai nusiginkluoti, kuriuos sužinojo visas pasaulis po N. Chruščiovo birželio 3 dienos spaudos konferencijos, o birželio 7 d. TSRS vyriausybė pateikė Dešimties šalių nusiginklavimo komitetui, padarė didžiulį įspūdį visame pasaulyje. Taiki mūsų šalies iniciatyva, tarsi galvaus vėjo gūsis, išsklaidė tvankią beviltiškumo atmosferą, kurią, sužlugus viršūnių pasitarimui, intensyviai kuria „šaltojo karo“ šalininkai.

Tarybų Sąjungos pasiūlymai reikšmingi tuo, kad jais sprendžiama dabartinės pasaulio „problemų problema“, — nusiginklavimas. Jais numatomas platus karų likvidavimo planas ir, kas ypač svarbu, iš jų matyti, kad šis planas įgyvendinamas, kad nusiginklavimo derybos gali ir turi būti vaisingos. Štai „paslaptis“, kodėl Tarybų Sąjungos vyriausybės pasiūlymams taip aiškiai pritarė ne tik socialistinės stovyklos šalių tautos bei vyriausybės, bet ir platieji visuomeniniai sluoksniai Vakarų pasaulyje. „Tarybų Sąjungos pasiūlymus remia pasaulio viešojo nuomonė“, — priverstas pripažinti Amerikos laikraštis „Niujork Taims“.

Praėjusios Dešimties šalių komiteto posėdžių Ženevoje savaitės tema buvo Tarybų Sąjungos pasiūlymai. O kokios pozicijos laikėsi Ženevoje Vakarų, skyrium imant, JAV

atstovai.

Stačiai atmesti Tarybų Sąjungos pasiūlymus Jungtinės Valstijos nesirijo, gerai suprasdamos, kad tuo jos prikaltų save viso pasaulio akys prie gėdos stulpo. Bet JAV, matyti, nusprendė griebtis vilkinimų metodo, kartu kursydamos propagandos kampaniją apie tai, kad Ženevos derybos „neišven-

glamai sužlugus“. Štai kaip Amerikos agentūra United Press Internešni išdėsto Amerikos diplomatijos poziciją: „Jungtinės Valstijos abejoja, ar yra kokios nors vilties čia (t. y. Ženevoje) šią vasarą susitarti su Rusija nusiginklavimo klausimu. Tačiau jos yra pasiruošusios sėdėti už dešimties šalių nusiginklavimo derybų stalo tol, kol už šio stalo sėdės rusai“.

Tačiau ne beprasmiško „sėdėjimo už derybų stalo“ laukia tautos iš Vakarų valstybių, o konkrečių priemonių karo grėsmel pašalinti! Atsisveždama į ankstesnius Vakarų pasiūlymus, Tarybų Sąjunga atvėrė kelią į susitarimą. Ir ką gi, ar JAV ir kiti jų partneriai kariniuose blokuose yra pasiruošę eiti šiuo keliu? Kur tauti ir šiai Vakarų delegatai pradeda išsisukinėti, išgalvoja vis naujų priekaištavimų, atsisako savo pačių pasiūlymų.

Siuo atžvilgiu būdinga Amerikos atstovo Itono kalba Dešimties komitete. Itonas, kaip praneša spaudoje, kalbėjo visų Vakarų valstybių vardu. Itonas, be kita ko, prieštaravo Tarybų Sąjungos pasiūlymui pradėti visuotinio ir visiško nusiginklavimo procesą uždraudžiant ir sunaikinant tarptautinės kontrolės sąlygomis jau

pirmajame etape visas priemones bandomajam ginklui gabenti į taikinių, kartu likviduojant karines bazes svetimos teritorijose. Bet juk panašiai siūlė savo laikų Prancūzija, ir Tarybų Sąjunga, slekdama susitarimą, parėmė

Vakarus. Kaip pažymėjo agentūra Frans Pres, Itonas, atmesdamas šį pasiūlymą, „atsistojo ant netvirtos pagrindo“.

Prancūzijos savaitraštis „Ekspres“ primindamas, kad Vakarų valstybės ne pirmą kartą atsisako savo pačių pateiktų nusiginklavimo pasiūlymų, kai juos priima Tarybų Sąjunga, rašė: „Pastangas vėl aplenkė Tarybų Sąjungos pasiūlymus visuomenė gali laikyti Vakarų diplomatijos

nenorėjimu užkirsti kelią karo grėsmel“. Vis dėlto mūsų šalis toliau siekia, kad nusiginklavimo problema būtų radikaliai išspręsta, ir šiuo reikalu ją remia visa pažangioji žmonija.

S. IVANOVAS

Kisis pasirašė savo bankrotą

TOKIO, VI. 16. (TASS-ELTA). Čia ką tik pasibaigusiame Japonijos ministrų kabineto nepaprastame posėdyje nutarta anuliuoti kvietimą Amerikos prezidentui Eizenhaueriui aplankyti Japoniją.

Anuliuodama kvietimą prezidentui Eizenhaueriui, Kisio vyriausybė faktiškai pasirašė savo bankrotą.

Čia oficialiai paskelbta, kad atšaukti vizitą nutarta todėl, jog Kisio vyriausybė nepajėgia užtikrinti JAV prezidento Eizenhauerio saugumo.

Redaktorius St. VINCIUNAS

„Pergalės“ kino teatre birželio 21-22 d. d. žiūrėkite kino filmą

„Didvyris su šlepetėmis“

Pil. Katnaitė-Klaulevičienė Pranciška, Prano d., gim. 1935 m., gyv. Anykščių raj., Rubikių apyl., Rubikių plytų f-ko bendrabutyje, iškelė ištuokos bylą pil. Klaulevičiui Vytautui, Stasio s., gim. 1930 m., gyv. Ukmergės raj., Lyduokių apyl., Skačiūnų km. Bylą nagrinės Ukmergės rajono Liaudies teismas.

Atnaujina kultūrinės pievas

„Draugystės“ kolūkio visos netinkamos šienauti pievos jau seniai buvo sukuoltūrintos. Pievos, kur sumenkėjo žolės vertė, rudenį buvo suartos.

Siuo laikų jos visos įdirbamos. Greitu laiku į gerai įdirbtą žemę pa-birs vertingų žolių sėklos.

Br. Girkus

Gerėja kolūkiečių gyvenimas

„Tarybinio artojo“ kolūkyje vargu šlandien berasi kolūkiečio kiema, kurlame nebūtų 1—3 dviračių, radijo, muzikos instrumento. Kas metal vis daugiau kolūkiečių įsigija nuosavus motociklus. Nseniai trečiosios brigados nariu Matulis,

Budreika ir Striukas nusipirko motociklus. Vien tik šioje brigadoje nuosavų motociklais važinėja jau devyni kolūkiečiai, o antrosios brigados narys Sriubas įsigijo lengvąją automašiną „Moskvic“.

St. Silūnas

Šiaulių dramos teatro gastrolės

Birželio 19 d. Troškūnuose ir birželio 20 d. Anykščiuose lankysis Šiaulių dramos teatras. Bus parodyta ispanų dramaturgo A. Kasonos komedija „Trečias žodis“. Jos autorius žiūrovui pažįstamas iš komedijos „Medžiai miršta stovėdami“.

J. Šukaltis

Šiaulių dramos teatro scenos inspektorius